

Αγγελική Δαρλάση

οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

οι
σικωνιστές
του
1821

εικονογράφηση
Σοφία Παπαδοπούλου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Κάποτε θα πιάω...
αληθώς

Ο Θοδωρής

Την πέμπτη μέρα της βροχής αρχίζουν να βρίσκουν σαλιγκάρια ακόμα και μέσα στο σπίτι. Όλοι τους, σαν υπνωτισμένοι από το μονότονο ρυθμικό στάξιμο στη στέγη, τα παρακολουθούν ν' ανεβαίνουν μ' εκείνο το χαρακτηριστικό τους σούρσιμο πάνω στους τοίχους. Όταν όμως την έκτη μέρα ξυπνάνε αξημέρωτα σχεδόν από ένα γλοιώδες άγγιγμα στις πατούσες τους, τα παιδιά κοιτάζονται συνωμοτικά μεταξύ τους, και αμίλητα πίνουν να μαζεύουν ένα ένα τα σαλιγκάρια με την προσήλωση χειρουργού.

Όταν μπαίνει στο σπίτι ο μεγάλος τους ο αδερφός, ο Θοδωρής, τα έχουν ήδη μαζέψει και τα κρατάνε μέσα σ' έναν μικρό μπόγο.

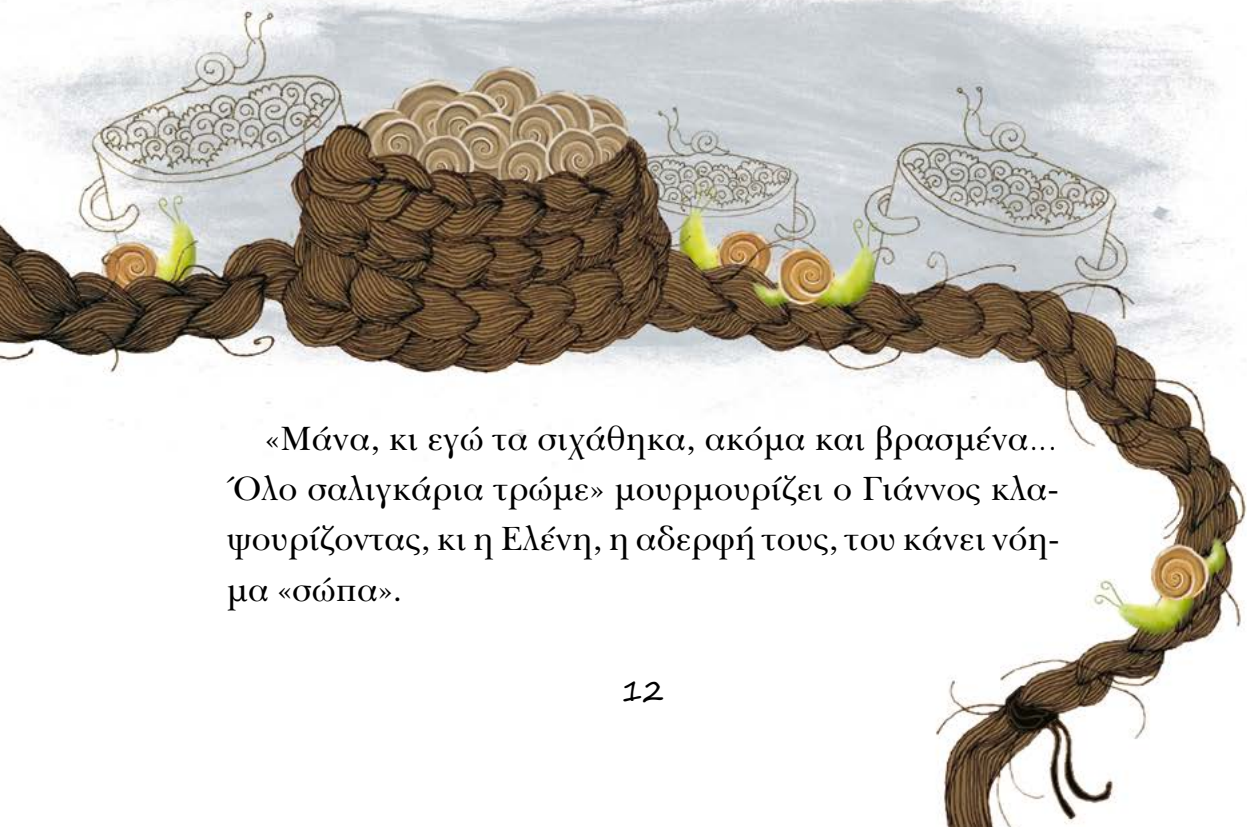
«Να σας πάρει η ευχή! Στη μαντίλα μου, μωρέ, βρήκατε να βάλετε τα σαλιγκάρια;» Η Ζαμπία, η μάνα τους, αναστενάζει μισοκοιμισμένη. Δεν της κάνει καρδιά να τα μαλώσει περισσότερο.

«Να 'ναι καλά τ' αδέρφια μου, σαν να λέμε. Σήμερα δε χρειάζεται να πάμε να μάσουμε κάτι για φαγητό. Πρωί πρωί τα ξυπνοπούλια μας το έχουν έτοιμο» λέει χωρατεύοντας ο Θοδωρής.

«Εγώ δεν τρώω ζωντανά σαλιγκάρια, όσο κι αν πεινάω» μουρμουρίζει με αηδία ο αδερφός του ο Χρήστος και κάθεται μουτρωμένος καταγής.

Ο Θοδωρής ξεσπάει σε γέλια. Το αβίαστο, δυνατό γέλιο του παρασέρνει και τη μάνα τους.

«Αμ, κανονικά αυτό σας χρειαζόταν» λέει κι εκείνη, και σηκώνεται γελώντας από το στρώμα που είναι καταγής. Πιάνει να πλέκει τα μαλλιά της σε κοτσίδα.

«Μάνα, κι εγώ τα σιχάθηκα, ακόμα και βρασμένα... Όλο σαλιγκάρια τρώμε» μουρμουρίζει ο Γιάννος κλαψουρίζοντας, κι η Ελένη, η αδερφή τους, του κάνει νόημα «σώπα».

«Ε, λοιπόν, σας υπόσχομαι πως αύριο θα φάμε φρεσκοψημένο ψωμί. Θα πάω στην Τριπολιτσά να φέρω αλεύρι» λέει ο Θοδωρής και τα αδέρφια του αρχίζουν να χοροπηδάνε φωνάζοντας χαρούμενα.

Ο Θοδωρής παρασύρεται από τον ενθουσιασμό τους και γελάει μαζί τους.

Η μάνα τον κοιτάζει απορημένη.

«Δε βρέχει. Φτύνει σήμερα. Αργά ή γρήγορα θα ξεθυμάνει ο καιρός. Μέχρι το μεσημέρι, μη σου πω, θα έχει βγάλει ήλιο. Δεν υπάρχει λόγος να μην πάω, μάνα».

Την έχει πάρει την απόφασή του. Όλο το προηγούμενο βράδυ σχεδόν δεν κοιμήθηκε. Είχε στημένο το αυτί του, με την ελπίδα πως θα ηρεμούσε επιτέλους ο καιρός και θα σταμάταγε να βρέχει. Πράγματι, εκεί λίγο πριν το ξημέρωμα δεν ακουγόταν τίποτα.

«Σταμάτησε η βροχή, ε, Θοδωράκη;» άκουσε τον Γιάννο να ψιθυρίζει δίπλα του. Μοιράζονταν το ίδιο στρώμα. Εκείνοι στο ένα κι η μάνα με την Ελένη και τον Χρήστο στο άλλο. Ο Γιάννος, αν κι ο μικρότερος, ήθελε να κοιμάται με τον Θοδωρή.

«Δεν κοιμάσαι εσύ;»

«Δεν μπορώ. Πονάει η κοιλιά μου».

Ήξερε ο Θοδωρής γιατί πονούσε η κοιλιά του μικρού: από την πείνα. Όμως του είπε: «Κοιμήσου να σου περάσει».

Σκέπασε τον Γιάννο και σηκώθηκε. Δεν τον χωρούσε

ο τόπος. Έπρεπε να κάνει κάτι για να φάνε λίγο ψωμί. Τι κι αν ήταν μόνο δώδεκα χρονών; Ήταν ο μεγαλύτερος κι η μάνα δεν είχε κανέναν άλλον να τη συντρέξει. Αποφασισμένος βγήκε να ετοιμάσει τον γάιδαρο. Θα πήγαινε να πουλήσει ξύλα στην Τριπολιτσά και με τα λεφτά θ' αγόραζε αλεύρι.

Ίσα που είχε αρχίσει να χαράζει.

«Θεού δώρο είσαι. Καλά επέμενα εγώ να σε βγάλουμε Θεόδωρο» του λέει η μάνα τώρα, καθώς τον βοηθάει να φορτώσει τα ξύλα στον γάιδαρο.

«Κι εγώ που νόμιζα πως μ' έβγαλες έτσι για χάρη του Ορλώφ» απαντάει εκείνος γελώντας. Γελάει κι η μάνα, κι ας πικραίνεται στο άκουσμα της λέξης «Ορλώφ».

Του την έχει πει την ιστορία. Ο Θεόδωρος Ορλώφ, Ρώσος ευγενής και στρατιωτικός, σαν να ακολουθούσε ένα όνειρο... Να επανιδρύσει, λέει, τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Και με τα πολλά, έδωσε ελπίδα στους Έλληνες πως θα τους βοηθούσαν οι Ρώσοι να ξεσηκωθούν και να διώξουν τον τούρκικο ζυγό. Κάποιοι τον πίστεψαν, πολλοί ήλπισαν κι άλλοι τόσοι ξεσηκώθηκαν. Για μία ακόμα φορά όμως νικήθηκαν. Κι όταν νικιέσαι, μετά κυνηγιέσαι. Κυνηγημένη έτρεχε κι η μάνα μαζί με άλλες γυναίκες να γλιτώσουν πάνω στα βουνά. Έλα που όμως ήταν ετοιμόγεννη. Την έπιασαν οι πόνοι. Κάτω από ένα δέντρο στη μέση του πουθενά γέννησε το μωρό της. Δεν ήξερε αν θα ξανάβλεπε τον άντρα της. Κι εκείνο το μω-

ρό δώρο Θεού το αισθάνθηκε μέσα στην τόση της την πίκρα και τη στενοχώρια.

«Δώρο Θεού είσαι, δώρο Θεού ας γίνεις και για όλους μας» μουρμούρισε κλαίγοντας σαν το πήρε στην αγκαλιά της. Κι ευχόταν μέσα της: *Μακάρι να μη χρειαστεί να ζήσεις και να πεθάνεις κι εσύ κυνηγημένος, γιε μου.*

Δυο μήνες μετά που ήταν να τον βαφτίσουν και ρώτησε ο παπάς το όνομα του μωρού, εκείνη έσκυψε και ψιθύρισε στο αυτί του νονού: «Θεόδωρος. Δώρο Θεού είναι το μωρό μου». Δεν υπήρχε άλλος Θεόδωρος πριν από αυτόν στο σόι τους.

«Να προσέχεις, παλικάρι μου, γιατί...» του λέει τώρα εκείνη. Αφήνει τη φράση της μισοτελειωμένη. Ο Θεόδωρος όμως ξέρει τι εννοεί. Τον νιώθει τον φόβο και την αγωνία της. Έτσι ζούνε: με τον φόβο και την αγωνία. Της γνώφει καταφατικά καθησυχάζοντάς την. Θα προσέχει. Πάντα του προσέχει.

Γύρω τους τα μικρότερα παιδιά χοροπηδάνε ενθουσιασμένα. Μόνο ο Γιάννος, σκοτεινιασμένος, έρχεται κοντά του και του τραβάει την κάπα.

«Μη μου είσαι θυμωμένος, Θεωδωρή μου...»

«Για ποιο πράγμα;»

«Ε, να, ξέρεις... Αν δεν ήμουν εγώ, θα ήμασταν ακόμη

κάτω στο χωριό με τους μπαρμπάδες. Και θα είχαμε να φάμε ψωμί».

«Τι κουτουράδες είναι αυτές που λες, βρε ζουλάπι...»

Ο Θοδωρής τραβάει μαλακά το χαλινάρι του γαϊδάρου.

«Μη φάτε όλα τα σαλιγκάρια, να μου κρατήσετε κι εμένα» φωνάζει γελώντας και ξεκινάει για την Τριπολιτσά.

Συνεχίζει να φιλοβρέχει, μ' εκείνο το ψιλόβροχο που μοιάζει με το παράπονο του μικραδερφού του.

Από μια άποψη έχει δίκιο ο μικρός, σκέφτεται ο Θοδωρής. Αν δεν ήταν εκείνος ο καβγάς με τα παιδιά, εκεί στο χωριό στην Αλωνίσταινα που έμεναν πρωύτερα... Έπαιζαν τα μικρά και πάνω στο παιχνίδι, λόγο στον λόγο, τσακώθηκαν. Κι εκεί, πάνω στον καβγά, ο Γιάννος θυμωμένος έριξε μια κλοτσιά σ' ένα παιδί. Ένα καλοκαμωμένο, όμορφο παιδί, μα κακιασμένο, κακότροπο – ώρες ώρες απ' τα μάτια του πετάγονταν σπίθες που έκαιγαν. Έφυγε κλαψουρίζοντας κι απειλώντας, όχι τόσο από πόνο αλλά από αγανάκτηση. Κανένα παιδί δεν

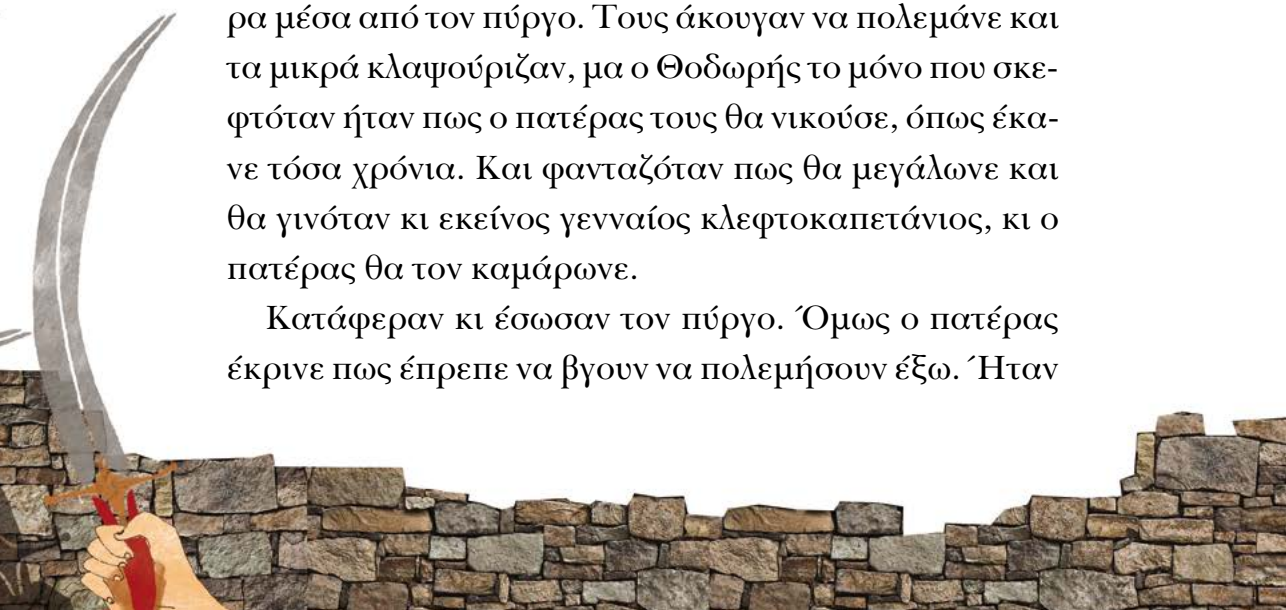

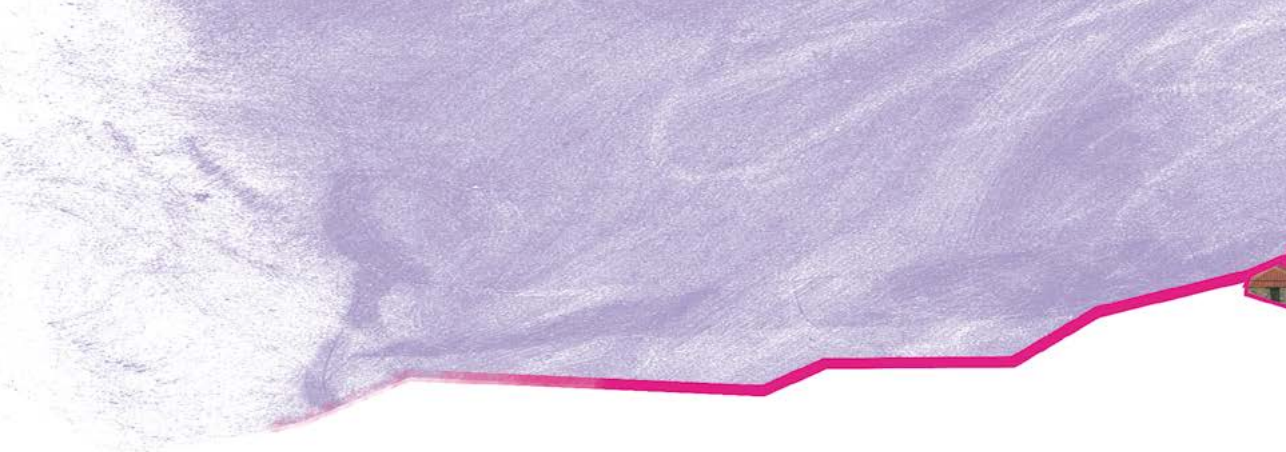
είχε τολμήσει ως τότε να τον χτυπήσει εκείνον. Γιατί εκείνος ήταν γιος του κοτζαμπάση. Τ' άλλα παιδιά το ήξεραν και φυλάγονταν. Ο Γιάννος όμως όχι. Πού να το 'ξερε; Βλέπεις, πριν να τους πάρουν οι μπαρμπάδες τους στην Αλωνίσταινα, ο Γιάννος ήταν σκλαβάκι. Ναι, μάλιστα, σκλαβάκι είχε καταλήξει όταν χάθηκε μετά το κακό που έγινε στον πύργο του Παναγιώταρου στην Καστάνισσα.

Σ' εκείνο τον πύργο έμενε για χρόνια η οικογένειά τους, εκεί είχαν βρει καταφύγιο. Ο Παναγιώταρος ήταν φίλος και συμπολεμιστής του πατέρα τους. Αλλά εκείνο το Πάσχα, πριν τρία χρόνια περίπου, οι Τούρκοι είχαν βάλει στο μάτι να χαλάσουν και τον Παναγιώταρο και τον πατέρα. Τον είχε άχτι ο Μπέης, γιατί δεν καταδέχτηκε να δηλώσει υποταγή όπως οι άλλοι κλεφτοκαπετάνιοι.

Γιόρταζαν, λοιπόν, όλοι μαζί το Πάσχα στον πύργο, όταν έξαφνα έφτασε το μαντάτο πως έρχονται οι Τούρκοι. Πολέμησαν, αντιστάθηκαν τα παλικάρια του πατέρα μέσα από τον πύργο. Τους άκουγαν να πολεμάνε και τα μικρά κλαψούριζαν, μα ο Θοδωρής το μόνο που σκεφτόταν ήταν πως ο πατέρας τους θα νικούσε, όπως έκανε τόσα χρόνια. Και φανταζόταν πως θα μεγάλωνε και θα γινόταν κι εκείνος γενναίος κλεφτοκαπετάνιος, κι ο πατέρας θα τον καμάρωνε.

Κατάφεραν κι έσωσαν τον πύργο. Όμως ο πατέρας έκρινε πως έπρεπε να βγουν να πολεμήσουν έξω. Ήταν

οίγουρος πως σύντομα θα έρχονταν κι άλλοι και θα τους πολιορκούσαν, για τα καλά αυτή τη φορά, και θα τους έπιαναν σαν τα ποντίκια μες στη φάκα. Δεν είχαν άλλη επιλογή. Θα επιχειρούσαν έξοδο, αποφάσισε.

Έτσι κι έκαναν.

Όμως οι Τούρκοι τούς πήραν είδηση κι άρχισαν να τους πυροβολούν. Τα περισσότερα γυναικόπαιδα έτρεξαν αλαφιασμένα μακριά να σωθούν. Τότε ήταν που πάνω στην αναμπουμπούλα χάθηκαν και οι τρεις αδερφοί του Θοδωρή. Μόνο η Ελένη, εκείνος κι η μάνα τους έμειναν μαζί. Μαζί κι ο θείος ο Αναγνώστης, με τα δέκα του παιδιά. Κι όλοι μαζί μετά απ' αυτό πήγαν στην Αλωνίσταινα. Τα χαμένα αδέρφια του τα βρήκαν καιρό αργότερα. Τον μικρότερο, τον Γιάννο, τον βρήκαν σκλαβάκι σ' έναν μπέη στο Λεοντάρι. Κατάφεραν και τον εξαγόρασαν.

«Όταν ήμουν σκλαβάκι, Θοδωρή μου, κάθε βράδυ έκλαιγα. Σας θυμώμουν κι έκλαιγα» του είχε πει ο Γιάννος ένα βράδυ – λίγος καιρός ήταν που τον είχαν μαζί τους.

«Να που είμαστε και πάλι όλοι μαζί. Και πια δεν είσαι σκλαβάκι. Τώρα μεγάλωσες και θα μεγαλώσεις κι άλλο, κι αν χρειαστεί θα πολεμήσεις για να είσαι ελεύθερος».

«Και πού θα μάθω να πολεμάω; Αφού ο πατέρας σκοτώθηκε».

«Γι' αυτό στενοχωριέσαι; Εγώ θα σε μάθω».

Το εννοούσε ο Θοδωρής αυτό που του είχε πει. Μέχρι όμως να έρθει η ώρα να μάθουν τα παιδιά να πολεμούν, έπρεπε να φυλάγονται. Γι' αυτό και μετά από εκείνο το περιστατικό με τον γιο του κοτζαμπάση, έπρεπε να φύγουν από την Αλωνίσταινα. Τη φαμελιά τους οι Τούρκοι την είχαν στο μάτι. Τι κι αν ο πατέρας τους ο Κωνσταντής ήταν πια πεθαμένος. Το όνομά τους ονομαστό. Φαντάσου λοιπόν να μαθευόταν ποιος είχε χτυπήσει τον γιο του κοτζαμπάση! Όλοι μπορεί να κινδύνευαν μετά από αυτό το μαντάτο.

Κι έτσι έγινε κι αποφάσισαν ν' ανέβουν εδώ πάνω στο Λιμποβίσι, στο βουνό πάνω από τις χαράδρες, όπου είχε ένα σπίτι ο συγχωρεμένος ο παππούς τους. Κι εδώ προσπαθούν να τα βγάλουν πέρα όπως μπορούν.

Αλλά τώρα που το καλοσκέφτεται ο Θοδωρής, δεν είχε δίκιο ο Γιάννος. Τι έφταιγε εκείνος; Τα παιδιά είναι παιδιά και θα γελάσουν και θα παίξουν και θα μαλώσουν. Αυτό που φταίει είναι πως εκείνοι δεν είναι ελεύθεροι στην πατρίδα τους. Κι όταν δεν είσαι ελεύθερος,

όλα, ακόμα και τα πιο μικρά και αυτονόητα πράγματα, είναι πιο δύσκολα. Νισάφι όμως. Λίγο ψωμί αξίζουν να το έχουν. Θα φροντίσει εκείνος.

Και με τη σκέψη του φρεσκοψημένου ψωμιού προχωράει όλο και πιο ανάλαφρα, κι όλο και πιο γρήγορα κατεβαίνει την πλαγιά. Από πάνω ένα αετόπουλο κάνει κύκλους. Το χαζεύει ο Θοδωρής, το ζηλεύει έτσι ελεύθερο που πετάει, το θαυμάζει πόσο αγέρωχο και άφοβο μοιάζει – τι κι αν είναι νιούτσικο!

Ο καιρός έχει πράγματι αρχίσει ν' ανοίγει. Όπου να 'ναι θα βγει κι ο ήλιος πίσω από τα σύννεφα. Μπροστά φαίνεται η Τριπολιτσά. Ο Θοδωρής χαμογελάει.

Μεσημέρι πια μπαίνει με τον γαΐδαρό του στην πόλη. Κοιτάει αχόρταγα γύρω του· τόσο καιρό έχει να δει κόσμο. Κι εκεί μέσα στην πολυκοσμία, έχει για λίγο την ψευδαίσθηση πως όλα είναι αλλιώς. Στρίβει σ' ένα σοκάκι. Είναι γεμάτο ανθρώπους. Τούρκοι οι περισσότεροι. Τους καταλαβαίνεις όχι μόνο από τις φορεσιές τους, αλλά και από το βλέμμα του αφέντη που φορούν στα πρόσωπά τους. Κατεβάζει το βλέμμα του ο Θοδωρής. Δεν αντέχει να τους κοιτάζει. Γι' αυτό και δε βλέπει αυτό που ακολουθεί. Μόνο που, να... εντελώς ξαφνικά νιώθει το κάψιμο του πόνου από ένα χαστούκι που αστράφτει στο μάγουλό του! Τραντάζεται ολόκληρος.

«Α να χαθείς, παλιοραγιά».

Μόνο τότε σηκώνει το βλέμμα ο Θοδωρής για να κοι-

τάξει αυτόν που τον χαστούκισε. Κι είναι τόσο το ξάφνιασμα και ο θυμός στο βλέμμα του, που ο Τούρκος για μια στιγμή τα χάνει. Για μια στιγμή μονάχα. Κι έπειτα του δείχνει βρίζοντας και φωνάζοντας το λερωμένο με λάσπες πουκάμισό του.

Ο γαϊδαρος του Θοδωρή είναι ο υπαίτιος. Πάτησε μέσα σε μια λακκούβα γεμάτη λάσπες, κι οι λάσπες πετάχτηκαν και λέρωσαν τη φορεσιά του Τούρκου που στεκόταν παραδίπλα. Κι εκείνος, που προφανώς αφορμή γύρευε, χαστούκισε τον νεαρό ιδιοκτήτη του γαϊδάρου.

Θυμωμένος ο Θοδωρής, κάνει μια να δώσει την πιο δυνατή κλοτσιά που μπορεί. Δεν την αντέχει αυτή την αδικία.

«*Να προσέχεις, γιε μου, γιατί...*» ακούει τότε μέσα του τη φωνή της μάνας του. Το πόδι του εκεί μετέωρο, έτοιμο να κλοτσήσει... Μέσα του το ξέρει: δεν μπορεί να κλο-

τοήσει τον Τούρκο που τον χαστούκισε. Ούτε καν μια λέξη δεν τολμάει να βγάλει από μέσα του. Ούτε καν ένα δάκρυ. Δεν μπορεί, πρέπει να προσέχει. Ξαναπατάει το πόδι στο έδαφος, σκύβει ταπεινωμένος το κεφάλι κι απομακρύνεται τραβώντας ξοπίσω του τον γαϊδαράκο του.

Αμίλητος πουλάει τα ξύλα, αγοράζει το αλεύρι. Όμως ούτε μια στάλα χαράς δε νιώθει πια. Πάει η χαρά του. Την έχει τσακίσει εκείνο το χαστούκι.

Με τσακισμένη χαρά παίρνει τον δρόμο του γυρισμού.

Τώρα τα πόδια του δεν έχουν την ίδια ελαφράδα κι ανυπομονησία. Το βάδισμά του είναι βαρύ κι αργό, και δεν έχει να κάνει μόνο επειδή τώρα είναι ανηφοριά ο δρόμος... Τώρα απ' τα μάτια του τρέχουν δάκρυα, μικρά ρυάκια. Τώρα μπορεί να κλάψει. Για εκείνη την αδικία...

Όρες μετά, στέκεται να ξαποστάσει κάτω από ένα δέντρο. Έχει αρχίσει να χαμηλώνει ο ήλιος. Δένει τον γαϊδαρο μη φύγει.

Κοιτάζει ολόγυρα. Ψυχή δεν υπάρχει. Και μόνο τότε βάζει το χέρι του μέσα στην κουφάλα του δέντρου. Βγάζει από μέσα κάτι κλαριά. Κι έπειτα πιάνει αυτό που αναζητάει. Το παίρνει στα χέρια του προσεκτικά και αρχίζει να το χαϊδεύει λες κι είναι πλάσμα ζωντανό. Δεν είναι όμως. Μια πιστόλα είναι. Η πιστόλα του πατέρα του. Όμορφη, βαριά, με ασημένια σκαλίσματα επάνω στολισμένη. Τη χαϊδεύει. Τη χαϊδεύει λες και χαϊδεύει το χέρι του πατέρα – όπως τότε εκεί, στον πύργο της Καστάνιτσας.

«Τι με χαϊδεύεις, ωρέ, σαν γατί;»

«Είναι που μου αρέσει που είσαι εδώ δίπλα μου. Δε σε χορταίνω, πατέρα».

Κι ο πατέρας, κοιτάζοντας μπροστά του ίσα πέρα τον ουρανό, πάνω από τη μάντρα του καστρόπυργου, κούνησε το κεφάλι του σαν να συμφωνούσε και είπε κατηγορηματικά: «Τίποτα δε χορταίνουμε, γιε μου, όσο είμαστε υπόδουλοι. Μόνο όταν χορτάσουμε ελευθερία, τότε θα μπορούμε να χορτάσουμε κι όλα τ' άλλα».

Λίγες μέρες μετά ήταν που επιχείρησαν την έξοδο. Πριν βγουν απ' τον καστρόπυργο, ο πατέρας τους ήρθε και τους φίλησε έναν έναν. Στον Θοδωρή στάθηκε κι αμίλητος του έβαλε στο χέρι την πιστόλα του. Λέξη δεν του είπε. Μόνο τον κοίταξε βαθιά στα μάτια.

Ήταν η τελευταία φορά που τον είδαν. Ποτέ ξανά. Λίγο μετά από εκείνη την έξοδο, τον σκότωσαν.

«Μόνο όταν χορτάσουμε ελευθερία, τότε θα μπορούμε να χορτάσουμε κι όλα τ' άλλα» επαναλαμβάνει τώρα μέσα του ο Θοδωρής. Και νιώθει ξαφνικά τη φράση αυτή σαν αεράκι δροσερό που δροσίζει το πονεμένο του μάγουλο, δροσίζει και την καρδιά του που την καίει η αδικία και το παράπονο του υπόδουλου.

Σκουπίζει τα μάγουλά του από τα δάκρυα και με την πιστόλα αγκαλιά δίνει στον εαυτό του μια υπόσχεση· κι έπειτα πιάνει και την ξανακρύβει στην κουφάλα του δέντρου.

Παίρνει και πάλι τον δρόμο του γυρισμού. Πάνω απ' το κεφάλι του, να σου εκείνο το αετόπουλο. Σαν για να τον κάνει να ξεχνιέται και να ονειρεύεται.

Όταν φτάνει σπίτι τους, έχει αρχίσει να σουρουπώνει.
Τ' αδέρφια του κάνουν μεγάλες χαρές. Η μάνα λάμπει ολόκληρη.

«Την ευχή μου να 'χεις, γιε μου. Την ευχή μου».

Ο Θοδωρής όμως δεν αντέχει άλλο. Βγάζει το παράπονο που τον τρώει εδώ και ώρα.

«Μάνα, ό,τι θες από μένα. Αλλά στην Τριπολιτσά δεν ξαναπάω. Στην Τριπολιτσά κάποτε θα πάω... αλλιώς».

Δε δίνει άλλες εξηγήσεις. Μόνο που τα μάτια του αστράφτουν σπίθες.

Έξω από το παράθυρο, το αετόπουλο συνεχίζει να κάνει κύκλους ψηλά στον ουρανό. Βλέποντάς το η Ζαμπία θυμάται... Κάποτε, τότε που ήταν μωρό ακόμη ο Θοδωρής της, ένας αητός πήγε κι έκατσε πάνω από τη νάκα του που την είχαν κρεμασμένη σ' ένα δέντρο. Και ο αητός κοιτούσε με τα μεγάλα του μάτια το μωρό κουνώντας το κεφάλι του.

«Ε, Ζαμπία. Να μου το θυμηθείς. Αυτό το μωρό σαν μεγαλώσει θα γίνει μεγάλος και τρανός. Θα μας βοηθήσει να ελευθερωθούμε» της φώναξε τότε κάποιος που είδε τι συνέβαινε. Και η Ζαμπία χαμογέλασε κι ευχήθηκε ολόψυχα μέσα της τα λόγια αυτά να βγουν κάποτε αληθινά. Μακάρι. Μακάρι να βγει αληθινή εκείνη η προφητεία...

Τώρα έξω απ' το παράθυρο το αετόπουλο πετάει μακριά. Σε λίγο χάνεται στον ορίζοντα.

«Αν κρίνεις έτσι, γιε μου, τότε να μη ματαπάς στην Τριπολιτσά. Θα έρθει ο καιρός που θα πας και πάλι όπως εσύ θέλεις κι ονειρεύεσαι. Την ευχή μου να 'χεις πάντα... βοηθό στον ξύπνιο σου και φρουρό στον ύπνο σου».

Κι ο Θοδωρής κλείνει τα μάτια. Λες και θέλει να κρατήσει ζωντανή μέσα του την εικόνα εκείνου του αετόπουλου που πετάει στον ουρανό... ελεύθερο. Ή σαν να θέλει να δει ολοζώντανο μέσα του αυτό που φαντάζεται ο νους του κι επιθυμεί η ψυχή του: την ελευθερία τους. Κι ίσως και να τη βλέπει πράγματι... Επειδή, έτσι με κλειστά τα μάτια, χαμογελάει ο μικρός Θοδωρής. Ο Θοδωρής Κολοκοτρώνης.

Χρονολόγιο

Ιανουάριος 1821

Μετά από μήνυμα του Δημήτριου Υψηλάντη, επιστρέφει στον Μωριά, γιατί θα ξεκινήσει η Επανάσταση.

1818

Μυείται στη Φιλική Εταιρεία.

1815

Τα Επτάνησα τίθενται υπό την προστασία της Βρετανικής Αυτοκρατορίας κι ο Κολοκοτρώνης γίνεται Ταγματάρχης του Αγγλικού Στρατού.

1805-1820

Στη Ζάκυνθο, προκειμένου να ζήσει, γίνεται χασάπης κι αργότερα καπετάνιος σ' έναν ρωσικό στολίσκο. Βοηθάει τους Πελοποννήσιους πρόσφυγες. Συνδέεται φιλικά με πολλούς πνευματικούς ανθρώπους, ανάμεσά τους ο Σολωμός και ο Καποδίστριας. Συνειδητοποιεί πως Ελλάδα δεν είναι μόνο ο Μωριάς.

1785

15 χρονών πηγαίνει στον κλεφτοκαπετάνιο Ζαχαριά, πρωτοπαλικάρο του πατέρα του, και κοντά του μαθαίνει την πολεμική τέχνη.

1797

Οι Τούρκοι αρχίζουν να τον κυνηγάνε. Μεταφέρει την οικογένειά του στη Μάνη κι εκείνος βγαίνει κλέφτης στα βουνά.

1805

Μετά το διάταγμα αφορισμού των κλεφτών από τον Πατριάρχη, καταφεύγει στη Ζάκυνθο. Λίγο αργότερα φέρνει εκεί και την οικογένειά του.

23 Μαρτίου 1821

Με τέχνασμα κι εντελώς αναίμακτα μπαίνουν στην Καλαμάτα ο Παπαφλέσσας, ο Αναγνωσταράς, ο Μαυρομιχάλης, ο Κολοκοτρώνης και ο Νικηταράς. Η πόλη παραδίνεται γρήγορα στους Έλληνες αγωνιστές. Η Επανάσταση έχει ξεκινήσει.

1833

Άφιξη του Όθωνα στην Ελλάδα. Οι πολιτικοί αντίπαλοι του Κολοκοτρώνη και η Αντιβασιλεία των Βαυαρών συμμαχούν εναντίον του. Συλλαμβάνεται για εσχάτη προδοσία και φυλακίζεται στο Παλαμήδι.

1834

Δίκη του Κολοκοτρώνη. Καταδικάζεται σε θάνατο. Μετά τη γενικότερη κατακραυγή, μεταβάλλεται η ποινή του σε 20 χρόνια φυλάκιση. Φυλακίζεται και πάλι στο Παλαμήδι.

12-13 Μαΐου 1821

Οργανώνει τους στρατιώτες και δίνει τη μάχη στο Βαλτέτσι, μία από τις αποφασιστικότερες μάχες της Επανάστασης, που οδήγησε στην άλωση της Τριπολιτσάς.

1826

Προτείνει για Κυβερνήτη τον Ιωάννη Καποδίστρια. Παραμένει ένθερμος υποστηρικτής του, αν και διαφωνεί με την απολυταρχική του διακυβέρνηση. Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια πρωτοστατεί στα γεγονότα για την εκλογή του Όθωνα.

1835

Μετά την ενηλικίωσή του, ο Όθωνας του δίνει χάρη, τον ονομάζει στρατηγό και του δίνει το αξίωμα του «Συμβούλου της Επικρατείας».

23 Σεπτεμβρίου 1821

Ηγείται της πολιορκίας και της απελευθέρωσης της Τριπολιτσάς.

1825

Αρχίζει ο εμφύλιος πόλεμος ανάμεσα στους Έλληνες. Η κυβέρνηση Κουντουριώτη τον συλλαμβάνει στο Ναύπλιο. Τον φυλακίζουν στην Ύδρα.

1838

Βγάζει λόγο στην Πνύκα. Υπαγορεύει τα Απομνημονεύματά του στον Ιωάννη Τερτσέτη.

26 Ιουλίου 1822

Η μάχη στα Δερβενάκια. Στη συγκεκριμένη μάχη κατατροπώθηκε ο στρατός του Δράμαλη, ο μεγαλύτερος τουρκικός στρατός που είχε δει η Ελλάδα.

Αποβιβάζονται οι δυνάμεις του Ιμπεράλημ. Αποφυλακίζεται και πολεμάει εναντίον τους.

1824

Σκοτώνεται ο πρωτότοκος γιος του, Πάνος, από προδοσία. Ο Κολοκοτρώνης αποσύρεται ψυχολογικά καταρρακωμένος.

4 Φεβρουαρίου 1843

Ο Κολοκοτρώνης, ως υπασπιστής του Όθωνα, γυρίζοντας από βασιλικό γλέντι, πεθαίνει στο κρεβάτι του από εγκεφαλικό. Ήταν 72 ετών.

Τι συμβαίνει όταν ο Θοδωρής κατεβαίνει
με το γαϊδουράκι του από το βουνό, όπου κρύβεται
με την οικογένειά του, για να πουλήσει ξύλα στην
Τριπολιτσά, κι εκείνο λερώνει με λάσπες έναν Τούρκο;
Όταν η Λασκαρίνα κλέβει μια βάρκα και ξανοίγεται στη
θάλασσα για να κερδίσει ένα στοίχημα; Όταν ο Γιώργης
χάνει ένα πρόβατο από το κοπάδι που βοσκάει;
Όταν ο Κωνσταντής παίρνει μια δύσκολη απόφαση
κρυφά από τη μητέρα του; Ή όταν η Μαντώ κρύβεται
σε μια ντουλάπα για να κρυφακούσει
μια πολιτική συζήτηση;

Ιστορίες εμπνευσμένες από την προσωπικότητα
και τα βιογραφικά στοιχεία σημαντικών Ελλήνων
κι Ελληνίδων στην παιδική τους ηλικία. Ιστορίες
για εκείνους τους Μεγάλους που ως μικροί
αντιμετώπισαν κάποια μικρή ή μεγαλύτερη
δυσκολία που πιθανότατα έπαιξε τον δικό της ρόλο
στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους
ή και στην πορεία της ζωής τους.

ISBN: 978-618-03-1722-0

9 786180 317220

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 81722

Για να (ξανα)δούμε
τους Μεγάλους
με μάτια... μικρά!